

Introducere

Aceasta este una dintre cele patru „epistole pastorale” (1 și 2 Timotei, Tit și Filimon) scrise de apostolul Pavel. Aceste epistole sunt numite „epistole pastorale” deoarece sunt adresate unor persoane și nu unor adunări - fiecare dintre ele are un caracter pastoral și conține sfaturi pentru destinatarul scrisorii. Epistola către Filimon este însă unică în rândul epistolelor pastorale, prin faptul că tratează o chestiune pur personală între două persoane. De aceea ea are un caracter propriu, arătând harul și dragostea creștină în acțiune într-o situație reală. Epistola nu conține învățături directe sau îndemnuri generale la o viață creștină, dar ne oferă un exemplu inspirat de har și politețe creștină.

A fost scrisă în momentul în care Pavel a scris Epistola către Coloseni și a fost dusă în Colose împreună cu acea epistolă de către Tihic și Onisim (Coloseni 4.7-9).

Motivul scrisorii

Din conținutul scrisorii este ușor de observat circumstanțele care l-au determinat pe Pavel să scrie această scrisoare. Filimon era un proprietar bogat din Colose, pe care Pavel îl ajutase foarte mult - probabil că se convertise prin el (Filimon 19). În decursul timpului, sclavul lui Filimon (Onisim) a fugit, după ce Onisim evident îl furase (Filimon 18). Prin providența lui Dumnezeu, sclavul fugar a ajuns la Roma, unde l-a întâlnit pe Pavel și s-a convertit (Filimon 10). Viața lui Onisim a fost complet schimbată prin puterea harului lui Dumnezeu și a devenit de folos apostolului în captivitate. Cu toate acestea, problema nedreptății, pe care Onisim o făcuse față de Filimon, era încă nerezolvată, așa că Pavel și Onisim au considerat că este corect să rezolve problema cu Filimon, înainte de a se putea face alte planuri. Deoarece Pavel scria scrisoarea sa către biserica din Colose în acea perioadă, iar Filimon locuia în acel oraș (adunarea chiar se întâlnea în casa lui; vezi Filimon 2), acesta era momentul perfect pentru a scrie această scrisoare pastorală și a spera să rezolve această problemă într-un mod evlavios.

O mărturie a puterii lui Dumnezeu în Evanghelie

Scrisoarea servește ca o mărturie a faptului că Dumnezeu poate salva oamenii din păcatele lor și le poate schimba viața. La aceasta se referea Pavel când a spus: „Pentru că mie nu-mi este rușine de Evanghelie; pentru că ea este puterea lui Dumnezeu spre mântuire, pentru oricine crede” (Romani 1.16). Pentru a vedea acest lucru, nu trebuie să mergem mai departe de această istorisire despre Onisim. Ea este un exemplu strălucit de convertire autentică.

Onisim era odată un sclav fugar nefolositor, dar de când a crezut în Evanghelie și a trecut de la moarte la viață, viața lui s-a schimbat complet. Odinioară era un *păcătos*, dar când a urmat chemarea lui Dumnezeu, a devenit un *sfânt* - și viața lui a arătat acest lucru. Această schimbare radicală în bine nu poate fi explicată decât prin îndurarea suverană, dragostea și harul suveran al lui Dumnezeu care a lucrat în el (Efeseni 2.4-9).

Credincioșii din Tesalonic au fost, de asemenea, un exemplu al acestei puteri. Când au crezut în Evanghelie, aceasta a produs o schimbare atât de profundă în ei, încât Pavel spune: „pentru că ei înșiși istorisesc despre noi ce intrare am avut la voi și cum v-ați întors de la idoli la Dumnezeu,

ca să slujiți unui Dumnezeu viu și adevărat și să așteptați din ceruri pe Fiul Său” (1 Tesaloniceni 1.9,10).

Valoarea practică a scrisorii

Deoarece sclavia este acum interzisă în toate țările de pe glob, am putea crede că această scrisoare nu are nicio importanță reală pentru noi. Ne-am putea chiar întreba de ce a fost inclusă în canonul Sfintei Scripturi. Însă, aceleași elemente de bază ale problemei abordate de Pavel se întâlnesc și astăzi în rândul poporului lui Dumnezeu. Sfatul și înțelepciunea, pe care el le-a aplicat în această situație, pot fi aplicate și în situațiile cu care ne-am putea confrunta. Circumstanțele vor fi diferite, dar *principiile* sunt practic aceleași.

Deoarece credincioșii au încă în ei carnea, pot apărea și vor apărea probleme în relațiile noastre personale. Oamenilor li se face nedreptate, au loc insulte și apar rupturi în părțile credincioșilor. Ca și în acest caz, în majoritatea problemelor interpersonale există un făptaș și o parte jignită; și adesea există cineva care acționează ca împăciuitoare și încearcă să ajute cele două părți să rezolve problema într-un mod care să Îl onoreze pe Domnul. În această situație, Onisim era infractorul; Filimon și soția sa (Apfia) erau partea vătămată, iar Pavel a acționat ca împăciuitoare. Din această întâmplare aflăm că cel care a greșit trebuie să-și mărturisească greșeala (Luca 17.4) și că cei care au fost jigniți trebuie să ierte sincer și din inimă pe cel care a greșit (Matei 18.35). Iar împăciuitoarele îi poate încuraja să o facă cu adevărat. Astfel, în această scurtă scrisoare, ni se arată cum dragostea și harul creștin rezolvă problemele interpersonale care apar între credincioși, pentru gloria Domnului și binele tuturor celor implicați.

J.N. Darby comentează:

[Scrisoarea] este mai degrabă un mijloc potrivit pentru a stârni astfel de sentimente în cititor, decât pentru a fi subiectul unei explicații.¹

Deci, atunci când reflectăm la modul în care Pavel a încercat să rezolve problema cu care se confruntau, Duhul lui Dumnezeu trezește în noi același spirit de dragoste și har, care ar trebui să se manifeste față de frații noștri și surorile noastre în credință. De aceea, scrisoarea are o mare importanță și pentru noi astăzi.

Prima lecție practică pe care o învățăm din această situație este că problemele, în care frații și surorile s-au rănit reciproc, ar trebui rezolvate cât mai curând posibil. Dacă rupturile din părțile sunt lăsate nerezolvate, ele se pot înrăutăți și ruptura crește, iar alții pot fi întinați, fiind atrași în această situație (Evrei 12.15). Dușmanul sufletelor noastre (satan) poate și va folosi acest lucru pentru a distruge o adunare.

Punctul principal al scrisorii: practicarea iertării personale.

Chiar dacă cuvintele „a scuza” și „a ierta” nu apar în scrisoare, ele sunt subînțelese. Iertarea personală este, în mod clar, tema care îl preocupă pe apostol. Ea este extrem de elementară pentru viața creștină și nu lipsită de importanță. Dacă nu este practică, sănătatea și bunăstarea adunării sunt în pericol. Acest lucru este atât de important pentru Dumnezeu, încât El a dedicat o întreagă scrisoare acestui subiect!

¹ J.N. Darby, *Betrachtung über Philemon (Synopsis)*, Sursa: www.bibelkommentare.de

Iertarea personală sau frățească se bazează pe iertarea veșnică a lui Dumnezeu. Pavel a spus: „Fiți buni unii cu alții, miloși, iertându-vă unii pe alții, după cum și Dumnezeu v-a iertat în Hristos” (Efeseni 4.32). Când ne gândim cât de mult ne-a fost iertat și cât L-a costat pe Dumnezeu să ne ierte, nu ar trebui să ne fie greu să-i iertăm pe alții. Unde am fi noi fără iertarea lui Dumnezeu! A nu fi dispus să ierți pe cineva este de neconceput pentru un creștin. Așa cum am menționat mai devreme, iertarea reciprocă este unul dintre cele mai fundamentale elemente ale vieții creștine. Într-adevăr, este unul dintre semnele omului nou (Coloseni 3.13). Un creștin, căruia îi lipsește acest har, arată că nu s-a maturizat din punct de vedere spiritual. Când Petru L-a întrebat pe Domnul de câte ori trebuie să-l iertăm pe fratele nostru, El i-a răspuns: „de șaptezeci de ori câte șapte” (Matei 18.22). Aceasta înseamnă că iertarea noastră nu trebuie să aibă sfârșit.

Trei consecințe negative ale faptului de a nu fi pregătit să ierți

Un spirit neiertător poate avea consecințe teribile în viața noastră, pe care nici o persoană rațională nu și le-ar dori:

1. Ne facem rău singuri.

Dacă persistăm în greșeli și refuzăm să iertăm pe cineva, rămânem blocați în trecut. O astfel de preocupare nu face decât să mențină vie durerea și să ne facă nefericiți. Meditând asupra ei, menținem rana deschisă și nu o lăsăm să se vindece. Acest lucru alimentează furia, resentimentele și amărăciunea față de persoana care ne-a jignit. Domnul avertizează împotriva acestui lucru într-o pildă din Matei 18.23-35. El vorbește despre un om care a fost iertat mult de creditorul său, dar când a fost eliberat de datorie, nu l-a iertat pe colegul său de serviciu care îi datora doar o sumă mică. Când stăpânul său a aflat acest lucru, s-a „mâniat” și „l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce i-a plătit toată datoria” (Matei 18.34). Acest lucru nu înseamnă că persoana cu un duh neiertător își pierde mântuirea și este trimisă într-o veșnicie pierdută, ci că este dominat de duhul său amar și că acesta îl chinuiește în mod constant. De fiecare dată când vede sau se gândește la persoana care l-a jignit, primește ulcer la stomac, iar amărăciunea și resentimentele îl chinuie. Acest lucru continuă până când, în cele din urmă, își deschide mâna și își iartă fratele din inimă. Deci, când suntem neiertători față de cineva, ne facem rău nouă înșine (Proverbele 8.36). George Washington Carver știa acest lucru și a spus: „Nu voi lăsa niciodată un alt om să-mi distrugă viața făcându-mă să-l urăsc”.

2. Deschidem ușa pentru ca satan să lucreze în viața noastră.

Suntem avertizați să nu-i dăm loc lui satan (Efeseni 4.27), pentru că el se va năpusti cu siguranță asupra oricărui credincios pe care îl va găsi și îl va duce în rătăcire (1 Petru 5.8) - dar exact asta face un duh neiertător. Pavel le-a spus credincioșilor din Corint: „Iar cui iertați voi ceva, iert și eu; pentru că și eu, ce am iertat, dacă am iertat ceva, este pentru voi, în fața lui Hristos, ca să nu dăm câștig lui satan asupra noastră; pentru că nu suntem necunoscători ai planurilor lui” (2 Corinteni 2.10,11). El știa că credincioșii din Corint trebuiau să-l ierte împreună pe omul care a fost un prilej de poticnire (1 Corinteni 5), pentru că dacă unii dintre ei îl iertau și alții nu, satan ar fi profitat de situație și ar fi provocat haos și ar fi scormonit disensiuni în adunare. Pavel a spus că și el va face la fel și îl va ierta pe acel om, dacă ei îl vor ierta. Chiar dacă era vorba de o chestiune corporativă, se aplică și la viața noastră personală - dacă nu iertăm sincer și cu adevărat, îi dăm lui satan ocazia de a ne distrage viața creștină.

3. *Atragem asupra noastră judecata guvernării lui Dumnezeu.*

Domnul a spus: „Când stați în rugăciune, să iertați, dacă aveți ceva împotriva cuiva, pentru ca și Tatăl vostru care este în ceruri să vă ierte greșelile voastre. Dar, dacă voi nu iertați, nici Tatăl vostru care este în ceruri nu va ierta greșelile voastre” (Marcu 11.25,26). Dumnezeu nu dorește un spirit neiertător în copiii Săi și va căuta să îl înlăture prin înțelepciunea măsurilor Sale educaționale. Putem fi siguri că tot ceea ce face El în această privință în viața noastră este întotdeauna făcut în dragoste și pentru binele nostru (Evrei 12.5-11). El poate permite să ajungem într-o situație în care avem nevoie de iertarea Sa care ne guvernează, pentru că am greșit într-un fel sau altul (Iacov 3.2), iar El nu ne-o va acorda pentru o vreme. În acest fel, ajungem să simțim același spirit pe care îl avem împotriva altora și suntem învățați prin pedeapsa Lui că ceea ce facem față de alții este greșit. Faptul că nu ne judecăm pe noi înșine în această privință este o chestiune serioasă; poate împiedica comuniunea noastră cu Dumnezeu. Am putea începe să punem la îndoială înțelepciunea căilor Sale cu noi, iar acest lucru ar putea face să se prăbușească credința și încrederea noastră în Dumnezeu (Luca 22.32).

Sclavia și creștinismul

Împrejurările și contextul în care a fost scrisă scrisoarea este sclavia oamenilor. Această nedreptate socială a fost întotdeauna în contradicție cu gândurile lui Dumnezeu, dar Pavel nu abordează acest aspect aici, deoarece creștinismul nu este o putere care să îmbunătățească lumea. Creștinismul nu reformează lumea, ci îi cheamă pe oameni (credincioși) *din ea* prin Evanghelie și anunță judecata lui Dumnezeu care va veni în curând asupra ei. Creștinismul, așa cum se găsește în epistolele Noului Testament, nu încearcă să corecteze relele sociale ale lumii. Noi suntem „în lume” (Ioan 17.11), dar nu suntem „din lume” (Ioan 17.14,16). Ca „străini și pelerini”, suntem doar în trecere, în drumul nostru spre cer, unde se află cetățenia noastră (1 Petru 2.11; Filipeni 3.20). Ca atare, îi lăsăm pe oamenii din lume să se certe pentru treburile lor, noi nu avem nimic de spus în această privință (Isaia 45.9). Dacă am fi din lume, ne-am amesteca în treburile lor (Ioan 18.36).

Unii ar putea întreba: „Dacă sclavia este greșită, de ce nu a vorbit Pavel împotriva ei? De ce ar trimite vreodată înapoi la stăpânul său un sclav, care a scăpat din această robie teribilă?”. Așa cum am spus, răspunsul este că creștinii nu sunt chemați să îndrepte lumea. Treaba noastră este să Îl prezentăm pe Hristos lumii, prin stilul și modul nostru de viață, și să Îl predicăm pe Hristos fiecărei persoane, la care putem ajunge, pentru ca acestea să devină mântuite (Coloseni 1.23). Dacă creștinismul ar fi ceva care să schimbe lumea, acesta ar fi fost cu siguranță momentul potrivit pentru ca Pavel să vorbească despre aceasta. Dar el nu are nimic de spus lui Filimon despre sclavie. El nu dă nicio instrucțiune pentru a-l elibera pe Onisim din situația sa. Mai degrabă, învățătura lui Pavel pe această temă este: „Fiecare să rămână în chemarea aceea în care a fost chemat. Ai fost chemat fiind rob? Nu te neliniști de aceasta; totuși, dacă poți deveni liber, mai curând folosește-te de aceasta” (1 Corinteni 7.20,21). Acest lucru nu înseamnă că el aproba sclavia, ci că astfel de lucruri nu sunt în centrul Evangheliei, pe care a fost trimis să o predice.

Salutul

Versetele 1,2

Filimon 1,2: Pavel, întemnițat al lui Hristos Isus, și fratele Timotei, către Filimon, cel preaiubit și împreună-lucrător cu noi, și către sora Apfia și către Arhip, împreună-ostaș cu noi, și către adunarea din casa ta:

Pavel începe prin a se numi pe sine însuși „întemnițat al lui Hristos Isus”. El nu se vede ca întemnițat al lui Nero, împăratul roman, ci ca întemnițat al Domnului (Efeseni 3.1; 4.1). Spunând aceasta, el s-a supus la ceea ce Domnul avea în vedere pentru el când a mers în temniță. Și-a dat seama că Domnul îl făcuse întemnițat prin providența Sa divină și că era bucurios să fie întemnițatul *Lui*, dacă aceasta era voia lui Dumnezeu. Adunarea a beneficiat de acest lucru, deoarece în timpul închisorii sale a fost inspirat să scrie așa-numitele „epistole din închisoare” (Efeseni, Filipeni, Coloseni), în care este dezvăluit adevărul despre taina lui Hristos și a Bisericii.

El îl include pe „Timotei” în salut, deoarece, deși scrisoarea este adresată unui persoane, ea are în vedere și Biserica (Adunarea), iar dacă este așa, totul trebuie să fie confirmat de gura a doi sau trei martori (2 Corinteni 13.1). Despre Timotei nu se spune că a fost întemnițat ca Pavel și Epafra (Filimon 23), dar el a fost cu Pavel pentru a-i sluji, și de aceea numele lui este menționat aici.

Scrisoarea este adresată lui „Filimon”, care era un „împreună-lucrător” în Evanghelie, și soției sale „Apfia”. Este menționat și „Arhip”, care pare să fi fost un membru al casei lui Filimon; de aceea unii comentatori presupun că era fiul lor. Dar nu avem cum să fim siguri de acest lucru; Sfânta Scriptură nu spune că era. Tot ce știm despre el este că avea darul de a predica Cuvântul și că Pavel l-a încurajat să facă acest lucru cu zel (Coloseni 4.17).

Versetul 3

Filimon 3: Har vouă și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Domnul Isus Hristos!

Când apostolul scrie adunărilor, de obicei le salută cu „har” și „pace”, dar când scrie persoanelor individuale, adaugă un al treilea cuvânt: „îndurare”. Căci dacă o persoană nu se folosește de fluxul de har și pace, pe care Dumnezeu îl acordă copiilor Săi, și eșuează pe calea credinței, există îndurare pentru ea și astfel poate fi restabilită. Cu toate acestea, atunci când este vorba de responsabilitatea adunării și de mărturia publică a adunării, nu există o astfel de îndurare, dacă aceasta eșuează. De aceea în Scriptură nu se menționează că mărturia publică a adunării (bisericii) va fi restabilită, atunci când aceasta a eșuat; ea este pusă deoparte în timpul judecății, atunci când adevărații credincioși sunt chemați în ceruri la venirea Domnului (Romani 11.17-24; Apocalipsa 3.16). Deoarece îndurarea *nu este* menționată aici, în versetul 3, așa cum se întâmplă de obicei atunci când se adresează persoanelor fizice, înțelegem că în această scrisoare se are în vedere și adunarea (biserica), deoarece aceasta ar trebui să fie interesată de modul în care sunt rezolvate problemele interpersonale în mijlocul ei.

J.N. Darby spune:

Trimițându-l înapoi pe Onisim, apostolul se adresează întregii adunări și, din acest motiv, în salutul său spune „har” și „pace”, fără să adauge „îndurare”, așa cum fac de obicei apostolii în scrisorile lor adresate doar unor persoane.²

Filimon avea nevoie de acest flux proaspăt de „har” și „pace” pentru a-l primi pe Onisim în mod corespunzător și pentru a-i vorbi în mod corect, astfel încât întreaga problemă să fie rezolvată în mod onorabil. Pavel menționează aceste lucruri chiar înainte de a-i explica lui Filimon scopul scrisorii sale.

Mulțumirea și rugăciunea sa

Versetele 4-7

Filimon 4-7: Mulțumesc Dumnezeului meu, amintindu-mi întotdeauna de tine în rugăciunile mele, pentru că am auzit de dragostea ta și de credința pe care o ai față de Domnul Isus și față de toți sfinții, astfel încât comuniunea ta în credință să lucreze pentru cunoașterea oricărui bine care este în noi cu privire la Hristos. Pentru că avem mare recunoștință și mângâiere datorită dragostei tale, frate, fiindcă inimile sfinților au fost înviorate prin tine.

Pavel i-a mulțumit lui Dumnezeu pentru Filimon și s-a rugat pentru el în mod regulat. A vrut ca Filimon să știe că el apreciază „dragostea și credința” pe care o avea „față de Domnul Isus și față de toți sfinții”. Acest lucru a rezultat din faptul că „comuniunea lui în credință a lucrat”. Adică, ca om bogat, a ajutat la răspândirea adevărului prin susținerea financiară a slujitorilor Domnului. În acest fel, el a fost unul dintre „împreună-părtașii” la lucrarea Domnului (Filipeni 1.7). Din moment ce dragostea și credința erau la „lucru” în viața lui Filimon, așa cum afirmă Pavel, el a fost condus spre „tot binele” în aceste lucruri practice. În acest sens, Pavel adaugă: „Pentru că avem mare recunoștință și mângâiere datorită dragostei tale, frate, fiindcă inimile sfinților au fost înviorate prin tine.” Acest lucru arată că dragostea și credința lui Filimon nu erau îndreptate doar spre cei angajați în lucrarea Domnului, ci și că el nu a omis să-i ajute pe credincioșii care erau în nevoie. Învățăm de aici că era un om foarte practic și că bunăvoința lui și-a găsit o ieșire [outlet] demnă în poporul Domnului.

Vedem aici marea înțelepciune din remarcile introductive ale lui Pavel. El menționează și laudă bunătatea lui Filimon, înainte de a trece la rugămintea sa, care urmează în versetele 8-21. Raționamentul său plin de tact este că, din moment ce Filimon era obișnuit să arate bunătate față de credincioși, cu siguranță ar fi bucuros să arate un alt act de dragoste creștină, pe care Pavel voia să-l ceară.

Rugămintea sa

Versetele 8,9

Abia după o introducere atentă, tandră și detaliată, Pavel trece la scopul scrisorii sale. El își amână rugămintea, pentru a-i reaminti lui Filimon că el nu se folosește de autoritatea sa apostolică și nu îi dă ordine în această chestiune. Mai degrabă, îl roagă din dragoste, ca vechi

² J.N. Darby, *Betrachtung über Philemon (Synopsis)*, Sursa: www.bibelkommentare.de.

Harul creștin și politețea

slujitor și întemnițat al Domnului. Deși ar fi putut să-i poruncească lui Filimon în calitate de apostol, el preferă ca ceea ce îl roagă să fie realizat prin har și dragoste creștină. Așa spune el:

Filimon 8.9: De aceea, având multă îndrăzneală în Hristos să-ți poruncesc ce se cuvine, datorită dragostei, mai degrabă te rog, așa cum sunt, bătrânul Pavel, iar acum și întemnițat al lui Isus Hristos; ...

El s-a bazat pe faptul că dragostea frățească din inima lui Filimon va lucra atunci când va răspunde la rugămintea sa, deoarece dragostea este o „cale nespus mai bună” de a rezolva neclaritățile și problemele dintre credincioși (1 Corinteni 12.31). Faptul de a fi un slujitor „bătrân” ar trebui să impună respectul lui Filimon, iar faptul de a fi un „întemnițat” al Domnului îi va trezi compasiunea.

Versetele 10-12

În cele din urmă, Pavel ajunge la ceea ce îl preocupa și prezintă rugămintea sa, pentru care a fost scrisă scrisoarea. El îl roagă pe Filimon pentru Onisim, care devenise mântuit în mod minunat prin Pavel. El spune:

Filimon 10-12: ... te rog pentru copilul meu, pe care l-am născut în lanțurile mele, pentru Onisim, odinioară nefolositor ție, dar acum folositor și ție și mie, pe care ți l-am trimis înapoi: pe el primește-l, care este inima mea, ...

Prin faptul că îl numește pe Onisim „copilul meu”, Pavel sugerează cu dragoste că Onisim a ajuns la credință prin el. El vorbește despre Timotei și Tit în același mod (1 Timotei 1.2; 2 Timotei 2.1; Tit 1.4). Petru vorbește despre Marcu într-un mod asemănător (1 Petru 5.13).

Credința lui Onisim în Hristos a fost însoțită de o schimbare completă a caracterului său. Cândva era „nefolositor”, dar acum era „folositor” în slujba Domnului. Această schimbare a fost o dovadă clară că fusese cu adevărat mântuit. Bazându-se pe faptul că acest om era cu adevărat convertit, Pavel îi cere de trei ori lui Filimon să-l „primească” (Filimon 12,15,17). Cu blândețe îl îndeamnă pe Filimon ca, din moment ce Domnul l-a iertat și l-a primit pe Onisim, să facă și el la fel. Pavel nu se roagă pentru libertatea lui, ci pentru primirea lui. Spunând: „Aceasta este inima mea”, el își exprimă profunda afecțiune pentru acest nou convertit.

Versetele 13,14

Pavel continuă să explice de ce îl trimite pe Onisim înapoi la Filimon:

Filimon 13,14: ... pe care eu voiam să-l țin la mine, ca să-mi slujească în locul tău în lanțurile Evangheliei; dar n-am dorit să fac nimic fără învoirea ta, pentru ca binele tău să nu fie ca de silă, ci de bunăvoie.

Onisim îi devenise folositor lui Pavel în lucrarea sa pentru Evanghelie, dar Pavel știa că Onisim îi aparținea lui Filimon, iar dacă l-ar fi ținut la Roma ar fi însemnat să încalce drepturile lui Filimon. Prin urmare, el a considerat că această chestiune personală ar trebui rezolvată înainte de a se lua în considerare orice altceva. Onisim trebuie să fi fost de acord că era gata să se întoarcă la Colose și să se prezinte stăpânului său. Era o distanță considerabilă, pe un alt continent! Disponibilitatea lui de a se întoarce și de a îndrepta lucrurile cu Filimon a fost un alt semn că era cu adevărat un om pocăit. De aceea Pavel nu va face nimic în această privință fără consimțământul lui Filimon. Politețea și înțelepciunea cu care se adresează lui Filimon sunt

instructive; ele ne oferă un exemplu de har creștin în tratarea problemelor interpersonale dintre credincioși.

Pavel nu merge atât de departe încât să ceară ca Onisim să fie eliberat, pentru a putea sluji din nou alături de el; el lasă această decizie în întregime în seama lui Filimon. Nu a exercitat niciun fel de presiune asupra lui. Dacă Filimon intenționa să-l trimită pe Onisim înapoi la Pavel, el dorea ca această „faptă bună” să pornească de la el însuși și să nu fie ceva „forțat”, pentru că apostolul îi poruncise să facă acest lucru.

Versetele 15,16

Filimon 15.16: Pentru că, poate pentru aceasta s-a despărțit de tine pentru un timp, ca să-l ai pentru totdeauna; de acum nu ca rob, ci mai presus de rob, ca frate preaiubit, mai ales pentru mine și cu atât mai mult pentru tine, și în carne și în Domnul.

Adăugând că Onisim ar fi putut fi doar „despărțit de tine pentru un timp”, Pavel a lăsat să se înțeleagă că totul a fost rânduit conform providenței lui Dumnezeu și că, prin urmare, totul făcea parte din planul lui Dumnezeu (Proverbele 16.33; Ieremia 10.23). Principiul care stă la baza acestei idei aici este că Dumnezeu poate scoate binele din rău chiar și prin greșelile și eșecurile omului. El poate folosi aceste greșeli și eșecuri pentru a-și atinge scopul și pentru a-i binecuvânta pe oameni (Psalmul 76.10).

De aceea el pledează pentru ca Onisim să fie primit din motive de iertare frățească, deoarece acum este „un frate preaiubit”. Pierderea pe termen scurt a sclavului său a fost compensată de câștigul permanent al unui frate! Filimon va beneficia de această lucrare a harului față de Onisim în două feluri - *în primul rând* „în trup”, pentru că și-a primit slujitorul înapoi, și *în al doilea rând* „în Domnul”, pentru că avea un frate în Domnul.

Obligațiile asumate de Pavel

Versetele 17-19

Pavel îi face apoi o a treia rugămintă lui Filimon de a-l primi pe Onesimus:

Filimon 17-19: Deci, dacă mă consideri părtaș, primește-l ca pe mine; iar dacă te-a nedreptățit cu ceva sau îți datorează ceva, pune aceasta în contul meu. Eu, Pavel, am scris cu propria mea mână: eu voi plăti; ca să nu-ți spun că și tu îmi ești dator.

A fi considerat un prieten sau un camarad este un lucru bun, dar a fi considerat un „părtaș [tovarăș]”, așa cum Pavel credea că este pentru Filimon, este un lucru și mai înalt. Ca atare, el roagă ca Onisim să fie primit. El se roagă nu doar să fie primit, ci să fie primit așa cum Filimon l-ar primi pe apostolul însuși! Aceasta a fost o rugămintă îndrăzneată, într-adevăr. La ce trebuie să se fi gândit Filimon?

Dacă în inima lui apăruseră îndoieli, Pavel s-a grăbit să le risipească, promițând să preia toate datoriile restante. El spune: „dacă te-a nedreptățit cu ceva sau îți datorează ceva, pune aceasta în contul meu”. El nu numește direct infracțiunea furt, dar dacă Onisim datora ceva, el a promis cu scrisul său de mână că „va plăti”. Ce spirit al harului creștin! Și ce exemplu de făcători de pace! Poate că dorim să vindicăm o ruptură personală, care s-a realizat între sfinți, și aceasta este o dorință bună, dar suntem dispuși să plătim costurile, care probabil au luat naștere?

Harul creștin și politețea

Așadar, în rugămintea întreită a lui Pavel de a-l „primi” pe Onisim, vedem o evoluție. În versetul 12, el îl roagă pe Filimon să-l primească ca pe un *sclav pocăit*, care a fost mântuit. Apoi, în versetul 15, el îl roagă să fie primit ca pe *un frate preaiubit*. Dar acum, în versetul 17, el țintește și mai sus și cere să fie primit ca pe *apostolul însuși!*

Ca o motivație suplimentară, Pavel adaugă: „ca să nu-ți spun că și tu îmi ești dator”. Adică, orice ar fi cerut Pavel de la Filimon, în realitate Filimon îi era dator lui Pavel - îi datora foarte mult. Cei mai mulți comentatori spun că acest lucru indică faptul că Filimon a devenit mântuit prin Pavel și prin aceasta a primit ceva ce nu va putea niciodată să fie răsplătit cu bani.

Încrederea lui în Filimon

Versetele 20,21

Pavel încheie rugămintea sa referindu-se la încrederea sa absolută, că va primi un răspuns pozitiv din partea lui Filimon. El spune:

Filimon 20.21: Da, frate, eu să am folos de la tine în Domnul: înviorează-mi inima în Hristos! Ți-am scris încredințat de ascultarea ta, știind că vei face și mai mult decât ce spun.

El folosește aici cuvântul „ascultare”, dar nu în sensul de supunere la o poruncă apostolică, ci mai degrabă ca o chemare la datoria creștină a lui Filimon. Citind scrisoarea, putem vedea cât de irezistibil trebuie să fi fost toate acestea pentru Filimon - un om marcat de dragoste și credință (Filimon 5). Dacă era înclinat spre severitate, trebuie să se fi topit în inima lui. Efectul apelului îndurător și amabil al lui Pavel trebuie să fi fost copleșitor.

Versetul 22

Filimon 22: Dar totodată pregătește-mi și un loc de găzduire, pentru că sper că, prin rugăciunile voastre, vă voi fi dăruit.

Pavel își încheie rugămintea sa smerită cu o mică rugăminte suplimentară, ca Filimon să-i „pregătească” un loc de găzduire, pentru că se aștepta să fie eliberat și intenționa să vină în Colose, unde se pare că nu mai fusese niciodată (Coloseni 2.1). El îi spune lui Filimon că se bazează pe „rugăciunile” lui, pentru ca acest lucru să se întâmple.

Salutări finale

Versetele 23,24

Filimon 23,24: Te salută Epafra, împreună-întemnițat cu mine în Hristos Isus, Marcu, Aristarh, Dima, Luca, împreună-lucrători cu mine.

Scrisoarea se încheie cu scurte saluturi din partea unor „împreună-lucrători” ai lui Pavel, dintre care unul a fost și el întemnițat alături de Pavel (Epafra).

Versetul 25

Ultimul său cuvânt către Filimon a fost:

Filimon 25: Harul Domnului nostru Isus Hristos fie cu duhul vostru! Amin.

Aceasta a fost o remarcă de despărțire importantă, pentru că Filimon trebuia să aibă dispoziția spirituală corectă în toată chestiunea pe care Pavel o cerea de la el.

Elementele Evangheliei harului lui Dumnezeu sunt ilustrate în istoria lui Onisim

F.B. Hole comentează:

Nu trebuie să părăsim această epistolă fără să subliniem modul izbitor în care această istorie ilustrează ceea ce înseamnă și implică mijlocirea; ea ilustrează versetul: „Pentru că este un singur Dumnezeu și un singur Mijlocitor între Dumnezeu și oameni: Omul Hristos Isus” (1 Timotei 2.5). Dumnezeu este cel care a fost dezonorat prin păcat. Omul este cel vinovat. Omul Isus Hristos este Mijlocitorul.

În Onisim și în istoria lui tristă ne recunoaștem pe noi înșine. Și noi am fost „nefolositori”. L-am „nedreptățit” pe Dumnezeu și, în consecință, am fost datori Lui, dar nu ne-am putut plăti datoria. Și noi am fugit de El, pentru că ne temeam de El și voiam să fim cât mai departe de El. Înstrăinarea noastră a fost rodul păcatului nostru.

Lucrarea de mijlocire a lui Pavel exemplifică ceea ce a făcut Hristos. Nu-L putem auzi și noi pe Mântuitorul nostru vorbind în acest fel, atunci când a fost împovărat cu nelegiuirile noastre pe cruce și a îndurat judecata pe care noi o merităm? Nu-I vom mulțumi veșnic că, având în vedere tot ceea ce eram vinovați din cauza păcatelor noastre, El i-a spus lui Dumnezeu: „Pune în contul Meu”?

Există totuși o diferență. Acolo unde Pavel a trebuit să scrie „*voi plăti*”, Mântuitorul nostru înviat nu folosește timpul viitor. Ca urmare a morții și învierii Sale, El spune în Evanghelie: „*Am plătit*”. El a fost dat din cauza fărădelegii noastre și a înviat din cauza îndreptării noastre (Romani 4.25). De aceea, noi *suntem* îndreptățiți prin credință și *avem* pace cu Dumnezeu. De aceea, imaginea este departe de realitate din acest punct de vedere.

Imaginea noastră nu corespunde și dintr-un al doilea punct: Dumnezeu nu a trebuit să fie convins pentru a-Și arăta harul, așa cum s-a întâmplat în cazul lui Filimon. El însuși este sursa harului. Dar El are nevoie de o bază justă, pe care să Își arate harul, așa cum Pavel i-a dat lui Filimon un motiv just pentru harul său, luând asupra sa toate obligațiile lui Onisim. Mijlocirea, dacă se vrea să fie corectă și eficientă, trebuie să accepte astfel de obligații, căci numai atunci harul poate domni prin dreptate.³

Concluzii

Și-a îndeplinit scrisoarea scopul? A răspuns Filimon pozitiv la rugămintea lui Pavel și l-a iertat pe sclavul care s-a întors? Scriptura nu oferă un răspuns la această întrebare. Cu toate acestea, este greu de imaginat că Filimon ar fi refuzat o rugămintă făcută cu o dragoste atât de blândă și tandră și cu un har plin de tact. Dragostea nu dă greș niciodată (1 Corinteni 13.8). Veșnicia ne va spune restul istoriei.

³ F.B. Hole, *Grundzüge des Neuen Testaments. Galaterbrief – Philemonbrief*, vol. 4, Hückeswagen (CSV) 1998, pag. 308-309.

Sursa: *The Epistle of Paul to Philemon. Christian Grace and Courtesy*
Hamer Bay (Christian Truth Publishing) 2019
E-Book-Version August 2019